

LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS ARXIUS (DUA)

Proposta d'adhesió de la Universitat de Barcelona

Antecedents internacionals

L'ICA (International Council Archives) va ser creat per la UNESCO el 9 de juny del 1948, i des de llavors les dues organitzacions han col·laborat de forma intensa en la promoció dels arxius i des de l'any 2008, en commemoració del 60è aniversari de l'ICA, s'instaurà el 9 de juny com el Dia Internacional dels Arxius.

El Consell Internacional d'Arxius (ICA), en tant que representa a la comunitat professional que es dedica a la gestió documental i els arxius en el món, en l'Assemblea general celebrada a Oslo al Setembre del 2010 va proposar i es va aprovar per unanimitat dels delegats la DUA (Declaració Universal dels Arxius) amb la voluntat de ser l'expressió de les exigències fonamentals de la professió amb independència de les cultures i amb la finalitat de reconèixer el paper clau dels arxius tant en la transparència administrativa i en la rendició de comptes democràtica com en la preservació de la memòria social col·lectiva i en la investigació històrica.

La UNESCO en la seva 36a Conferència General tinguda a Paris el 10 de novembre de 2011 va adoptar una resolució en que felicitava l'ICA per la seva tasca en l'elaboració de la DUA al mateix temps que feia seva aquesta declaració i encoratjava els estats membres a tenir en compte els principis que aquesta formula i a aplicar estratègies i programes en el futur en llur respectiu àmbit nacional.

Antecedents a Catalunya

L'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya (AAC), en tant que representant del col·lectiu professional i per tal de promoure el bon exercici de la professió d'arxiver i preservar i difondre el patrimoni documental, tan públic com privat, ha participat activament en la redacció i aprovació de la Declaració Universal sobre els Arxius (DUA).

En consonància amb aquest fet, a la celebració els passats dies 13, 14 i 15 d'octubre de la 2ª Conferència Anual d'Arxius de l'ICA, congrés d'abast internacional on s'hi han aplegat un nombre ben considerable de professionals dels arxius i la gestió de documents, la participació catalana ha estat ben activa: més de 25 de les ponències presentades demostren una potència de primer nivell.

Des del 17 de juliol del 2013, Catalunya és el primer país del món que s'ha adherit a la Declaració Universal sobre els Arxius. Des d'aleshores 28 organitzacions, entre diputacions, ajuntaments, consells comarcals i entitats de l'àmbit privat, s'hi han adherit. Aquesta dada està sent observada a nivell internacional bo i atenent que també és l'únic país del món on la campanya de promoció està funcionant com cal.

A data d'avui, nombrosos i significatius col·lectius s'han adherit i fet seva aquesta Declaració. Les institucions que han adoptat la DUA com a principi rector de la seva activitat són:

20-01-2012 Associació d'Arxivers - Gestors de Documents de Catalunya
18-06-2013 Diputació de Girona
17-07-2013 Parlament de Catalunya
19-07-2013 Ajuntament de Cadaqués
26-07-2013 Ajuntament de Camprodon
02-09-2013 Ajuntament de Roses
26-09-2013 Diputació de Barcelona
28-10-2013 Ajuntament de Caldes d'Estrac
29-10-2013 Ajuntament de Bigues i Riells
29-10-2013 Ajuntament de Manlleu
04-11-2013 Ajuntament d'Argentona
07-11-2013 Ajuntament de Tàrraga
12-11-2013 Ajuntament de Castellcir
18-11-2013 Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
20-11-2013 Ajuntament d'Esplugues de Llobregat
26-11-2013 Ajuntament de Matadepera
28-11-2013 Ajuntament de Santa Perpètua de la Mogoda
20-12-2013 Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines
27-01-2014 Ajuntament de Banyoles
27-01-2014 Ajuntament de Torelló
25-02-2014 Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
25-03-2014 Ajuntament de Cambrils
26-03-2014 Consell Comarcal de l'Alt Camp
24-04-2014 Ajuntament de Vilabella
15-05-2014 Ajuntament de Puigpelat
16-06-2014 Ajuntament de Salt
19-06-2014 Ajuntament de La Riba
29-09-2014 Oficina Antifrau de Catalunya
06-10-2014 Ajuntament d'Aiguamúrcia
07-10-2014 Empresa Aradoc
10-10-2014 Escola Pia de Catalunya
13-10-2014 Ajuntament de Girona

Adhesió de la Universitat de Barcelona

La DUA va ser aprovada com a expressió de les exigències fonamentals de la professió amb independència de les cultures, i amb la finalitat de reconèixer el paper clau dels arxius, tant en la transparència administrativa i en la rendició de comptes democràtica, com en la preservació de la memòria social col·lectiva, i en la investigació històrica.

Aquesta decisió és un pas molt important en la millora de la percepció per part del ciutadà del paper dels arxius, atès que ofereix una esplèndida oportunitat per augmentar la visibilitat dels arxius entre el públic en general i davant les administracions públiques.

La Universitat de Barcelona és una institució emblemàtica del país per la seva història, per les seves aportacions en la creació i difusió del coneixement a través de la seva activitat docent i de recerca i per l'ambit i abast de la repercussió d'aquesta activitat. La Universitat de Barcelona no ha de deixar passar l'oportunitat de ser la primera institució d'ensenyament superior de Catalunya que subscriu aquesta declaració que la ha d'identificar públicament com a entitat promotora dels valors de seguretat, transparència, preservació del valor i significat de la memòria col·lectiva, alhora que facilitadora de l'accés lliure als arxius com una manera d'enriquir el coneixement de la societat, promoure la democràcia i protegir els drets de la ciutadania.

Proposta de text

Atès que el Consell Internacional d'Arxius va elaborar i aprovar la Declaració Universal sobre els Arxius l'any 2010 i que la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació la Ciència i la Cultura) en la seva 36a Conferència General celebrada a Paris el 10 de novembre de 2011 va adoptar una resolució en què feia seva aquesta declaració i encoratjava els Estats membres a tenir en compte els seus principis i a aplicar estratègies i programes en el futur en el seu respectiu àmbit nacional.

Vist que la Declaració Universal sobre els Arxius va ser aprovada amb la finalitat de reconèixer el paper clau dels arxius, tant en la transparència administrativa i en la rendició de comptes democràtica, com en la preservació de la memòria social col·lectiva, i en la investigació històrica.

Vista la proposta de la Cap de l'Oficina d'Administració Electrònica i Gestió Documental que, d'acord amb els objectius bàsics de promoció de les bones pràctiques en l'exercici de les funcions d'arxiu i gestió de documents i la preservació i difusió del patrimoni documental de la Universitat de Barcelona, s'adopti de forma institucional la Declaració Universal sobre els Arxius (DUA).

Per aquests motius, la Universitat de Barcelona adopta de forma institucional la següent:

Declaració Universal sobre els Arxius

“Els arxius registren decisions, accions i memòria. Constitueixen un patrimoni únic i insubstituïble que es transmet de generació en generació. Els documents són gestionats des del seu origen amb la finalitat de preservar-ne el valor i el significat. Són fonts fiables d'informació que garanteixen la seguretat i la transparència de les actuacions administratives de les organitzacions. Els arxius juguen un paper essencial en el desenvolupament de la societat i contribueixen a la constitució i salvaguarda de la memòria individual i col·lectiva. L'accés lliure als arxius enriqueix el nostre coneixement de la societat, promou la democràcia, protegeix els drets de la ciutadania i millora la qualitat de vida.

Per això, nosaltres reconeixem:

- ⑩ el caràcter únic dels arxius com a testimoni i reflex de l'evolució de les societats;
- ⑩ el caràcter essencial dels arxius per a garantir una gestió eficaç, responsable i transparent, per a protegir els drets de la ciutadania, per a l'establiment de la memòria individual i col·lectiva, per a la comprensió del passat, de la documentació del present i l'orientació d'actuacions futures;
- ⑩ la diversitat dels arxius permet deixar constància del conjunt d'activitats de la humanitat;
- ⑩ la multiplicitat de suports en els quals han estat creats els documents, ja sigui el paper, l'electrònic, l'audiovisual i d'altres de qualsevol naturalesa;
- ⑩ el paper dels arxivers els quals, com a professionals qualificats, amb formació inicial i continuada, serveixen a la societat en la mesura que garanteixen el procés de creació dels documents, els seleccionen i els conserven per al seu ús;
- ⑩ la responsabilitat de tots –ciutadans, administradors i càrrecs públics, propietaris i custodis d'arxius públics i privats, i arxivers i altres professionals del camp de la informació– en la gestió dels arxius;

Per tant, hem decidit treballar conjuntament per tal que:

- ⑩ S'adoptin i es reforcin polítiques i lleis apropiades en matèria d'arxius;
- ⑩ la gestió dels arxius sigui valorada i exercida plenament en el si de tots els organismes, públics o privats, els quals generen i fan servir els documents en el transcurs de les seves activitats;
- ⑩ es dotin els arxius amb els recursos adequats que n'assegurin la correcta administració, amb previsió de contractació de professionals degudament formats;
- ⑩ els arxius siguin gestionats i preservats en les condicions que assegurin la seva autenticitat, la seva fiabilitat, la seva integritat i el seu ús;
- ⑩ els arxius siguin accessibles a tothom, però respectant les lleis pertinents i els drets de les persones, dels creadors, dels propietaris i dels usuaris;
- ⑩ els arxius siguin utilitzats per a promoure l'exercici responsable de la ciutadania.”